

16.12.2022

OKV/2777/21/2022

OKV/2777/21/2022-OKV-2

VALTIONEUVOSTON OIKEUSKANSLERI

Sosiaali- ja terveysministeriö

Viite:

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö 18.11.2022 VN 31113/2022

Asia:

Valtioneuvoston asetus hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen sisällöstä ja valmistelusta

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (järjestämislaki) 36 §:n mukaan samaan yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden on tehtävä yhteistyösopimus valtuustokausittain. Valtuustokausi on hyvinvointialueesta annetun lain 23 §:n mukaan neljä vuotta ja se alkaa vaalivuoden kesäkuun alussa. Aluevaltuustojen ensimmäinen toimikausi päättyy 31.5.2025. Yhteistyösopimus on hyväksyttävä ensimmäisen kerran viimeistään vuoden 2025 loppuun mennessä. Näistä määräajoista säädetään sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain (voimaannpanolaki) 1 ja 16 §:ssä.

Järjestämislain 37 §:n mukaan hyvinvointialueiden yhteistyösopimusta laadittaessa on otettava huomioon muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet. Säännöksen perustelujen mukaan valtakunnallisten tavoitteiden yhtenä merkittävänä tarkoituksena on ohjata hyvinvointialueita ja sitä kautta yhteistyöalueita mahdollisimman kustannusvaikuttavaan toimintaan. Kohdentamalla resurssien käyttöä valtakunnallisten tavoitteiden mukaisesti ajankohtaisiin uudistus- ja kehittämishankkeisiin ne olisi mahdollista hyödyntää mahdollisimman vaikuttavalla tavalla (HE 241/2020 vp s. 761). Valtioneuvosto vahvistaa valtakunnalliset tavoitteet joka neljäs vuosi järjestämislain 22 §:n nojalla. Tavoitteita on tarvittaessa muutettava niiden voimassa olon aikana. Voimaannpanolain 1 §:n mukaan valtakunnalliset tavoitteet on

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

vahvistettava ensimmäisen kerran vuoden 2022 loppuun mennessä. Valtakunnalliset tavoitteet vuosille 2023-2026 hyväksyttiin valtioneuvoston yleisistunnossa 1.12.2022 ja ne tulevat voimaan 1.1.2023.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan järjestämislain 37 §:n nojalla säätää hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen laatimisen aikataulusta. Säännöksen perustelujen mukaan aikataulusta säätämällä sopimusten valmistelu ja hyväksyminen voitaisiin sovittaa ajallisesti yhteen saman lain 22 §:n mukaisten valtakunnallisten tavoitteiden valmistelun ja hyväksymisen kanssa (HE 241/2020 vp s. 763).

Yhteistyösopimuksia koskevan valtioneuvoston asetuksen 6 §:n mukaan hyvinvointialueiden olisi hyväksyttävä yhteistyösopimus kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun valtioneuvosto on vahvistanut järjestämislain 22 §:ssä tarkoitetut valtakunnalliset tavoitteet. Sääntely vastaa järjestämislain edellä selostetuista perusteluista ilmenevää tarkoitusta ottaa yhteistyösopimuksissa huomioon ajankohtaiset kehittämistavoitteet. Sen mukaisesti ensin vahvistettaisiin valtakunnalliset tavoitteet ja sen jälkeen varsin pian hyväksyttäisiin yhteistyösopimukset. Ehdotettava sääntely vaikuttaa kuitenkin ensimmäisten yhteistyösopimusten osalta ongelmalliselta edellä selostettujen voimaantulon ja järjestämislain määräaikoja koskevien säännösten kanssa. Niiden mukaan yhteistyösopimukset on hyväksyttävä vuoden 2025 aikana, mutta valtakunnalliset tavoitteet on jo säädetyssä määräajassa hyväksytty vuosiksi 2023-2026. Järjestämislain mukaan valtakunnalliset tavoitteet vahvistetaan seuraavan kerran vuonna 2026 sitä seuraavia neljää vuotta varten. Järjestämislain ja hyvinvointialueesta annetun lain säännösten perusteella on myös epäselvää, miten yhteistyösopimusten ja valtakunnallisten tavoitteiden laatimiselle säädetyt aikataulut on jatkossakaan mahdollista sovittaa yhteen.

Asetusluonnoksen 6 §:n 2 momentin mukaan hyväksytty yhteistyösopimus olisi toimitettava sosiaali- ja terveysministeriölle kuukauden kuluessa sopimuksen voimaantulosta. Asetuksen perustelujen mukaan sopimuksen toimittamiseen liittyvästä aikataulusta on tarkoitus säätää vuoden 2026 alusta lukien. Tämä aikataulu ei kuitenkaan käy ilmi asetuseräluonnoksesta. Voimaantulosäännöksen mukaan asetus tulisi voimaan 1.7.2023.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Oikeuskansleri

Tuomas Pöysti

Esittelijäneuvos, osastopäällikkö

Maija Salo